

**PROGRAM PROFILAKTYCZNO-
WYCHOWAWCZY
PRZEDSZKOLA NR 8 „ZIELONY OGRÓD”
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI
W TYCHACH
ROK SZKOLNY 2021-2022**

**„Pomóżmy dzieciom,
by każdy z nich stał się tym,
kim stać się może”
*Janusz Korczak***

Spis treści

- Wstęp
- I. Podstawa prawna
- II. Cele programu
- III. Procedury osiągnięcia celów
- IV. Oczekiwane efekty po realizacji programu
- V. Zadania programu
- VI. Dziecięcy kodeks zachowań
- VII. System motywacji
- VIII. Ewaluacja
- IX. Uwagi końcowe
- X. Załączniki

WSTĘP

Głównym celem wychowania przedszkolnego jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka, które swoją aktywność przedstawia w trzech formach: poznawanie tego, co prawdziwe, czynienie dobra oraz kształtowanie piękna. Nauczanie przedszkolne zwraca uwagę na podmiotowość dziecka w procesie edukacji oraz wyznacza i nadaje kierunek celom rozwojowym przyszłego pokolenia, dzieląc je na cztery obszary: fizyczny, emocjonalny, społeczny i poznawczy. Ukierunkowany w ten sposób proces wychowania wspomaga i wyznacza rozwój dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem i możliwościami rozwojowymi w relacjach ze środowiskiem społeczno- kulturalnym i przyrodniczym. Jednocześnie zapewnia mu radosne i szczęśliwe dzieciństwo, bezpieczeństwo i poczucie własnej wartości.

Przedszkole to placówka wspomagająca i wspierająca rodziców lub opiekunów w wychowaniu dzieci. To pierwszy stopień w edukacji do wzajemnego współdziałania w grupie rówieśniczej. To nauka relacji, zasad, ról, jakie spełniają poszczególni członkowie danej społeczności. W wychowaniu konieczna jest wiedza, umiejętność i zaangażowanie zarówno ze strony rodziców jak i nauczycieli. Trzeba wziąć pod uwagę, iż proces ten wymaga wspólnego podejmowania działań i dążenia do ich ujednoczenia na terenie domu i placówki.

Każdy zakres działań i aktywności podejmowanych w przedszkolu wiąże się ze sobą w jedną nierozzerwalną całość, ponieważ dziecko wymaga opieki nie tylko ze strony dorosłych, wsparcia, zrozumienia, wzorów do naśladowania, pokonywania swoich słabości i nieśmiałości, ale przede wszystkim kierownictwa w odkrywaniu tajemnic otaczającego świata, kreatywności i aktywności.

Celem programu wychowawczego jest poprawa jakości pracy edukacyjnej, uwzględnianie potrzeb członków społeczności przedszkolnej, czyli dzieci, rodziców, środowiska lokalnego oraz pracowników przedszkola. W czasach panującego kryzysu wartości często wspomina się o potrzebie tworzenia kultury pozytywnych wzorów. Dobre wychowanie dziecka nie jest sprawą oczywistą, wymaga więc pełnej współpracy wszystkich osób zaangażowanych w wychowanie, kształtowanie i właściwe ukierunkowywanie rozwoju nowego pokolenia.

Warunkiem pełnego i efektywnego realizowania programu wychowawczego jest poparcie go profilaktyką, scalającą zarówno wszechstronny i harmonijny rozwój dziecka, jak i wzmacnianie czynników ochronnych oraz niwelowanie czynników ryzyka, zaburzających prawidłowy proces wychowania. Formy, metody działań tego programu dostosowane zostały do wieku i możliwości intelektualnych wychowanków. Zostały uwzględnione potrzeby zarówno dzieci zdolnych, jak i tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, do których skierowana jest pomoc psychologiczno- pedagogiczna.

Program wychowawczo- profilaktyczny Przedszkola Nr 8 „Zielony Ogród” z Oddziałami Integracyjnymi w Tychach odpowiada na realne potrzeby, problemy i zagrożenia, które mogą pojawiać się w placówce i środowisku społecznym, które otacza dzieci z naszego przedszkola.

Pokładamy wiarę w wspólny wysiłek i zaangażowanie pedagogów, rodziców i przedstawicieli środowiska lokalnego. Ufamy, iż każde dziecko poradzi sobie w napotykanym trudnościach dzisiejszego świata intensywnych, wszechstronnych i dynamicznych zmian oraz osiągnie sukces na miarę swoich możliwości.

I. Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.)
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1481).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1481 z późn. zm).
- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego
- Statut Przedszkola Nr 8 „Zielony Ogród” z Oddziałami Integracyjnymi w Tychach

II. Cele programu:

1. Wdrażanie do przestrzegania norm i zasad społecznych.
2. Zapoznanie dzieci z prawami i obowiązkami, światem wartości moralnych oraz koniecznością ponoszenia konsekwencji swoich czynów.
3. Nabywanie umiejętności rozumienia siebie i innych, oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
4. Rozwijanie wzajemnych relacji pomiędzy dziećmi, opartych na wzajemnym szacunku i akceptacji.
5. Zapoznanie dzieci z regułami życia w grupie, wdrażanie do samodzielności i umiejętności współżycia i współdziałania z innymi, kształtowanie postaw prospołecznych.
6. Uświadamianie konieczności przestrzegania zasad bezpieczeństwa w różnych sytuacjach, w odniesieniu do siebie i innych.
7. Kształtowanie postaw prorodzinnych. Zapoznanie dzieci z tradycjami rodzinnymi i narodowymi.
8. Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich.
9. Kształtowanie postawy : Jestem obywatelem Polski, Europy i Świata.
10. Wczesna preorientacja zawodowa.
11. Kształtowanie zachowań prozdrowotnych w szczególności umiejętności spędzania wolnego czasu, przestrzegania zasad higieny i zdrowego odżywiania się.
12. Wdrażanie do bezpiecznego korzystania z Internetu oraz środków masowego przekazu.
13. Kształtowanie postaw proekologicznych.

III. Procedury osiągnięcia celów

Metody realizacji programu:

- *Słowne* (opowiadania, wiersze, piosenki, pogadanki, historyjki obrazkowe, baśnie i bajki o charakterze relaksacyjnym, psychoedukacyjnym i psychoterapeutycznym),
- *Aktywizujące* (inscenizacje, 'burza mózgów', gry dydaktyczne, drama),
- *Eksponujące i poglądowe* (spacery, wycieczki, pokazy, filmy, teatrzyki, pantomima, wystawy prac plastycznych, ilustracje, prezentacje multimedialne),

- *Praktyczne* (metoda projektów badawczych, zabawy ruchowe, zabawy dydaktyczne, doświadczenia, eksperymenty).
- *Spotkania z kulturą*- przedstawienia teatralne, spotkania muzyczne, itp.

Formy realizacji programu:

- Indywidualna
- Grupowa
- Zespołowa

Współpraca ze środowiskiem:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Policja
- Straż Miejska
- Młodzieżowy Dom Kultury
- Biblioteka dla dzieci
- Muzeum Miejskie w Tychach
- Straż Pożarna
- Ośrodek zdrowia – pielęgniarka, stomatolog, lekarz
- Zespół Szkół Nr 6 w Tychach
- Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej
- Fundacja MultiIntegra
- Parafia Rzymsko- Katolicka
- Parafia Ewangelicko- Augsburgska
- Wojskowa Komenda Uzpełnień w Tychach
- Teatry, filharmonie objazdowe
- Hospicjum Cordis i Hospicjum Św. Kaliksta
- Domy Dziecka
- Zakon Sióstr Dominikanek- Adopcja Serca
- Stowarzyszenie Klub Gaja
- Ośrodek Metodyczny- Metis- Katowice
- Uniwersytet Śląski w Katowicach
- inne

IV. Oczekiwane efekty po realizacji programu

Dziecko:

- Dostrzega i rozumie potrzeby innych, akceptuje ich odrębność, szanuje cudze zdanie,
- Zna i przestrzega zasady zgodnego współżycia w grupie rówieśniczej,
- Używa zwrotów grzecznościowych, umie kulturalnie zwracać się do innych,
- Potrafi nazywać, wyrażać i kontrolować swoje emocje,
- wyraża swoje uczucia, oczekiwania i potrzeby, a także dostrzega je u innych,
- szanuje samego siebie, swoich rodziców, rówieśników oraz osoby dorosłe,
- zna swoje prawa i obowiązki,
- ma poczucie odpowiedzialności i wytrwałości, doprowadzając rozpoczętą pracę do końca,

- stara się być samodzielne, potrafi cieszyć się z własnych sukcesów, docenia sukcesy innych,
- rozumie zasady zdrowego stylu życia i higieny osobistej,
- wie, że należy dbać o porządek w sali, wypełnia obowiązki dyżurnego,
- przestrzega reguł w zabawach ruchowych oraz sportowych,
- rozumie potrzebę ruchu i aktywności całego ciała,
- potrafi stosować zasady bezpieczeństwa w przedszkolu i poza nim, orientuje się w bezpiecznym poruszaniu się po drogach,
- potrafi dostrzegać niebezpieczeństwa i wie, że należy je sygnalizować osobie dorosłej,
- zna zagrożenie płynące ze świata ludzi, roślin i zwierząt i ich unika,
- rozumie potrzebę unikania sytuacji mających negatywny wpływ na stan jego zdrowia,
- na miarę swoich możliwości dba o własne zdrowie, wie, że nie może samodzielnie zażywać leków,
- zna wartość rodziny, podtrzymuje tradycje rodzinne,
- zna wartość tradycji w życiu człowieka, szanuje je i pielęgnuje,
- ma świadomość przynależności narodowej, rozpoznaje godło i barwy narodowe i hymn,
- ma świadomość przynależności narodowej, europejskiej i globalnej,
- szanuje czyjeś i swoje poglądy religijne,
- rozpoznaje i docenia swoje umiejętności, talenty, upodobania,
- docenia wartość każdego zawodu, rozumie potrzebę pracy ludzi w różnych profesjach,
- rozumie szkodliwość wielogodzinne oglądanie telewizji oraz długiego korzystania z komputera,
- wie, że z komputera można korzystać w celach edukacyjnych,
- dba o przyrodę, zna jej znaczenie w życiu człowieka i prawidłowym funkcjonowaniu ekosystemów,
- wykazuje postawę proekologiczną.

V. Zadania programu wychowawczo - profilaktycznego

L.p.	ZADANIA GŁÓWNE	NORMY POSTĘPOWANIA	ZADANIA SZCZEGÓŁOWE
1.	KULTURA	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ używa form grzecznościowych prosi, dziękuję, przepraszam, ➤ okazuje szacunek dorosłym i starszym osobom, ➤ pamięta o kulturalnym zachowaniu trakcie powitań i pożegnań (dzień dobry, dowiedzenia), ➤ kulturalnie spożywa posiłki, 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielne podejmowanie prostych obowiązków w domu i w przedszkolu, - sprzątnię swoich zabawek, układanie książek, opieka na swoim zwierzątkiem, - uwrażliwienie dzieci na potrzeby innych członków rodziny, - spokojne i ciche zachowanie podczas, gdy inni odpoczywają,- opiekowanie się osobami chorymi, starszymi, niepełnosprawnymi,

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ jest miłe dla innych osób, kolegów i dorosłych, ➤ dba o porządek wokół siebie (nie śmieci, sprzętu po zabawie), ➤ słucha, kiedy inni mówią, mówi, kiedy inni słuchają. 	<ul style="list-style-type: none"> - uczenie się używania zwrotów grzecznościowych w określonych sytuacjach, - dostarczanie dzieciom wzorców właściwego zachowania się (postawa nauczyciela, postacie z literatury itp.), - utrwalanie nawyków kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych, - szanowanie pracy kolegów/koleżanek, - mówienie miłych słów oraz dziękowanie innym za te słowa, - szanowanie zabawek i odkładanie ich na miejsce, - przestrzeganie zasad dotyczących utrzymywania porządku, szanowanie zieleni , - opanowanie kulturalnego jedzenia (np. posługiwanie się łyżką, widelcem).
2.	KOLEŻEŃSTWO	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zgodnie bawi się z kolegami, ➤ szanuje cudzą własność, ➤ nie wyrządza innym krzywdy, ➤ nie śmieje się i nie przezywa innych, pomaga tym, którzy potrzebują pomocy, ➤ dzieli się z innymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie kodeksu grupowego i konsekwentne jego przestrzeganie, - dostrzeganie wysiłku pracy kolegów, - poszanowanie ich własności i wytworów pracy kolegów/koleżanek, - rozumienie, iż inni mają takie same potrzeby jak ja, - uczenie się właściwego zachowania podczas rozwiązywania konfliktów- używanie zwrotów grzecznościowych, rozumienie tego, co przeżywają inni, - słuchanie kolegów pełniących dyżur w grupie, - wyrabianie nawyku witania się z kolegami, - wyrażanie dezaprobaty dla zachowań negatywnych (przezywanie, dokuczanie), - sprawianie radości innym przez składanie życzeń urodzinowych, wręczanie dla nich upominków, - opiekowanie się nowymi kolegami oraz tymi, którzy tej pomocy potrzebują.
3.	KONTROLA WŁASNEGO ZACHOWANIA	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ unika krzyku i kłótności, ➤ ocenia zachowanie a nie osoby, ➤ przestrzega zawartych umów, reguł, 	<ul style="list-style-type: none"> - ustalenie reguł i norm życia w grupie (kodeks grupy), - ponoszenie konsekwencji łamania przyjętych umów, reagowanie na umówione sygnały,

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ korzysta z pomocy dorosłych w trudnych sytuacjach, ➤ mówi o swoich uczuciach, odróżnia dobro od zła, wystrzega się kłamstwa, ➤ wyraża swoje emocje w sposób kontrolowany, ➤ cieszy się z sukcesów, przyjmuje z godnością porażki. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozmawianie z dziećmi o uczuciach, wyrażaniu swoich oczekiwań w sposób zrozumiały dla innych, - poznanie wzorców właściwego zachowania (postacie z literatury, postawa nauczycieli), - uczenie właściwego zachowania w stosunku do innych, - uczenie właściwego przyjmowania pochwał i krytyki, - zapoznanie z bezpiecznymi sposobami rozładowania negatywnych emocji biorąc pod uwagę dobro innych, - układanie zakończeń historyjek obrazkowych, przewidywanie skutków i konsekwencji złego zachowania, - podejmowanie próby oceny zachowania bohaterów postaci literackich, - rozróżnianie prawdy od fałszu w utworach literackich i w sytuacjach codziennych, - wykorzystanie zabaw dramowych do określania samopoczucia dziecka, - systematyczne prowadzenie rozmów i wymiany zdań dotyczących własnych ocen i odczuć.
4.	BEZPIECZEŃSTWO	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ nie oddala się od grupy, ➤ informuje dorosłych o złym samopoczuciu, ➤ nie próbuje produktów nieznanego pochodzenia, ➤ zachowuje ostrożność w kontaktach z obcymi, ➤ unika niebezpiecznych zabaw i zachowań, ➤ nie zbliża się do nieznanymi zwierząt, ➤ pamięta swój adres zamieszkania, ➤ przestrzega zasad ruchu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> -ustalenie zasad bezpieczeństwa podczas pobytu w przedszkolu i poza nim, - cykliczne spotkanie z policjantem oraz strażą pożarną, - ustalenie procedury zachowania się podczas ewakuacji, - omówienie sposobu postępowania w razie złego samopoczucia, - przestrzeganie zakazu spożywania produktów nieznanego pochodzenia (grzyby, słodczyce otrzymywane od obcych), - zapamiętanie własnego imienia, nazwiska oraz adresu zamieszkania, - przestrzeganie przed ich wyjawianiem obym osobom, - poznanie konsekwencji niebezpiecznych zabaw i zachowań, - poznanie sposobów wzywania pomocy w razie potrzeby,

			<ul style="list-style-type: none"> - niwelowanie lęków i napięć związanych z kontaktem ze zwierzęciem (gdy zwierzę jest chore, gdy się boi, gdy jest zdenerwowane), - rozumienie przestrzegania zasad kodeksu ruchu drogowego dla pieszych, - dostarczanie wzorców właściwego zachowania na ulicy (wycieczki na skrzyżowanie, filmy edukacyjne, książki).
5.	ZDROWIE	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ nie krzyczy, mówi umiarkowanym głosem, ➤ korzysta z pobytu na świeżym powietrzu, ➤ ubiera się odpowiednio do pogody, ➤ zjada przygotowane posiłki, ➤ zasłania nos i usta podczas kichania i kasłania, ➤ pamięta o korzystaniu z zabiegów higienicznych, ➤ unika hałasu oraz wielogodzinnego spędzania czasu przy komputerze i telewizji, ➤ zna edukacyjne walory korzystania ze środków masowego przekazu. 	<ul style="list-style-type: none"> - czynne uczestniczenie w zabawach ruchowych (w tym na świeżym powietrzu), - uczenie się umiejętności dobierania garderoby stosownej do pogody, - kształtowanie nawyków zjadania śniadania oraz owoców i warzyw jako źródła witamin, - wdrażanie do systematycznych zabiegów higienicznych (częste mycie rąk i myślenie zębów) - rozumienie potrzeby wizyt kontrolnych u lekarza oraz u stomatologa, - rozumienie negatywnego wpływu wielogodzinnego oglądania telewizji i spędzania czasu przy komputerze, - ukazanie możliwości korzystania z mediów w celach edukacyjnych.
6.	SAMODZIELNOŚĆ	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwija samodzielność i samowystarczalność, ➤ 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielne spożywanie posiłków zgodnie z przyjętymi normami i zasadami, - samodzielne ubieranie się (dostosowanie do możliwości rozwojowych dzieci), - opowiadanie dziecka o tym, co się wydarzyło w przedszkolu, - samodzielne poruszanie się w przedszkolu, - samodzielne przygotowanie miejsca pracy, - samodzielne wykonywanie określonych poleceń, - nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami,

			<ul style="list-style-type: none"> - radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych, - samodzielne przygotowywanie śniadań z podanych produktów, - dbanie o porządek w sali, odkładanie zabawek w wyznaczone miejsca, - pełnienie dyżurów w sali i konsekwentne wywiązywanie się z obowiązku dyżurnego, - wdrażanie do samodzielnego ubierania i rozbierania się
7.	TRADYCJE RODZINNE NARODOWE	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podtrzymuje tradycje swojej rodziny, ➤ Rozmawia z rodzicami o ich pracy, ➤ Jest dumne z kraju, w którym mieszka, ➤ Zna i szanuje symbole i tradycje narodowe, ➤ Poprawnie posługuje się językiem ojczystym, ➤ Jest dumne z kraju, w którym mieszka, ➤ Poznaje piękno swojego kraju i miasta 	<ul style="list-style-type: none"> - pobudzanie ciekawości do interesowania się historią i tradycjami swojej rodziny, - wzmacnianie więzi rodzinnych poprzez celebrowanie uroczystości rodzinnych, - wdrażanie do rodzinnego spędzania czasu, - zapraszanie rodziców i dziadków na uroczystości i zajęcia przedszkolne, - zapoznanie z różnymi zawodami, - kształtowanie poczucia tożsamości narodowej (jesteśmy Polakami, mówimy po polsku, wiemy co oznacza słowo ojczyzna, zapoznajemy się z symbolami narodowymi), - zapoznanie z tradycjami Bożego Narodzenia i Świąt Wielkiejnocy

VI. Dziecięcy kodeks zachowań

CHCEMY:

- Szanować kolegów
- Zdrowo się odżywiać
- Być kochanym i umieć kochać
- Bawić się bezpiecznie
- Pomagać sobie wzajemnie
- Być czystymi i schludnymi
- Być uprzejmymi i uczciwymi
- Okazywać, co myślimy i czujemy
- Bawić się zgodnie
- Szanować pracę innych
- Szanować własność innych
- Dbać o książki i zabawki
- Pytać o zgodę dorosłych i kolegów
- Dbać o czystość i porządek
- Słuchać poleceń dorosłych i kolegów

NIE BĘDZIEMY:

- Bić, popychać i wyrządzać krzywdy innym
- Na wyjazdach i wycieczkach oddalać się od grupy
- Przezywać innych
- Bawić się niebezpiecznymi przedmiotami
- Przezywać innych
- Mówić brzydkich słów
- Przeszkadzać innym w zabawie i pracy
- Niszczyć zabawek i innych przedmiotów w przedszkolu
- Zabierać cudzej własności bez pytania
- Biegać w sali podczas zajęć
- Krzyczeć, hałasować
- Oszukiwać

VII. System motywacji

1. Wprowadzenie (z odniesieniem do podstawy programowej wychowania przedszkolnego)

Niniejszy system motywowania opracowano przede wszystkim z myślą o naszych podopiecznych, ale też o nauczycielach oraz rodzicach/opiekunach prawnych dzieci przedszkolnych, którzy – stanowiąc najbliższe środowisko wychowawcze – są bezpośrednio zaangażowani w kształtowanie społecznie właściwych, opartych na uniwersalnych wartościach wzorców postępowania, których nabycie – warunkujące m. in. dalszy rozwój kompetencji społecznych – można (i należy) zaliczyć do kompetencji kluczowych. Prezentowany tu system winien służyć pomocą w pokonywaniu pojawiających się trudności wychowawczych, zwłaszcza w profilaktyce i eliminowaniu zachowań trudnych i potencjalnie niebezpiecznych, jak też w utrwalaniu wzorców postaw pożądanых. Z samej choćby praktyki wychowawczej widać wyraźnie, iż utrwalone – tzn. m. in. niewłaściwie korygowane – postawy i zachowania (o rozmaitej etiologii) nie tylko godzą w relacje tworzące się pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesu wychowawczo-dydaktycznego, ale mogą też prowadzić do eskalacji tego typu zachowań na kolejnych członków grupy, co – w przypadkach skrajnych – może znacznie obniżyć nie tylko komfort, ale i skuteczność podejmowanych przez prowadzących oddziaływań, zaś w dalszej konsekwencji grozi mnożeniem konfliktów, lękami, nerwicami, a nawet powstawaniem sytuacji bezpośrednio zagrażających zdrowiu i/lub życiu podopiecznych. System opiera się na założeniach paradygmatu humanistycznego, proponując przede wszystkim tworzenie „kultury pozytywnych wzorów” (odwołujących się do wartości powszechnie uznanych za uniwersalne, jak przyjaźń, dobro, piękno, uczciwość i prawda) za pomocą odpowiednio dobranych wzmocnień – przede wszystkim pozytywnych, które – w najogólniejszym zarysie – polegają na warunkowaniu poprzez dostarczanie tzw. bodźców apetytywnych (pożądanych przez dziecko, miłych dla niego). Koresponduje on (system) z założeniami aktualnej podstawy programowej wychowania przedszkolnego, wyartykułowanymi m. in. w opisanych tam zadaniach przedszkola (przede wszystkim w pkt. 1, 2, 4, 6 i 8) oraz w przewidywanych osiągnięciach dziecka w obszarze emocjonalnym (przede wszystkim pkt. 2, 3, 6, 8 i 9) i społecznym (przede wszystkim pkt. 1, 4, 5, 6, 7 i 9).

2. Sposoby motywowania dzieci do nauki oraz przestrzegania ustalonych norm społecznych – zasady ogólne

Kierując się przede wszystkim szeroko pojętym dobrem podopiecznych, uwzględniając jednocześnie założenia opisane w punkcie 1 niniejszego dokumentu, w przedszkolu dąży się do stworzenia optymalnych warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi dziecka, czemu służą m. in. następujące założenia:

- traktowanie dziecka jako partnera do rozmowy – okazywanie mu szacunku, prowadzenie rozmów w taki sposób, by mogło ono bez przeszkód

wypowiedzieć swoje zdanie, z którym należy się liczyć oraz uwzględniać je w podejmowanych decyzjach i działaniach (rzecz jasna, na miarę możliwości);

- wprowadzenie jasnego, zrozumiałego (przede wszystkim dla dziecka) systemu nagradzania i wyciągania konsekwencji – system ten powinien uwzględniać postulat ujednoczenia frontu wychowawczego pomiędzy przedszkolem a najbliższym środowiskiem wychowawczym (co ma szczególne znaczenie w przypadku dzieci wymagających dodatkowych działań wychowawczych);
- przyznawanie nagród niematerialnych (dawanie i odbieranie przywilejów jako sposób wpływania na postawę dziecka) i materialnych (rzadziej, np. w postaci symbolicznego medalu);
- przydzielanie dziecku obowiązków i funkcji;
- budowanie u dziecka pozytywnego obrazu siebie – także poprzez stwarzanie sytuacji sprzyjających odniesieniu sukcesu – indywidualnie oraz na forum grupy;
- wykorzystywanie motywującego oddziaływania grupy rówieśniczej;
- chwalenie dziecka za właściwe postawy i zachowania (np. bezinteresowna pomoc);
- dostarczanie wzorców do naśladowania – co jest obowiązkiem nauczycieli oraz rodziców/prawnych opiekunów każdego dziecka.

3. Nagradzanie

Zachowania podlegające ocenie powinny być jasno określone i omówione z wychowankami w sposób dla nich przystępny, umożliwiający niewątpliwe zrozumienie. Nauczyciel powinien operować wzmocnieniami w taki sposób, aby każde dziecko miało szansę na bycie dostrzeżonym – niezależnie od temperamentu lub jego problemów emocjonalnych i innych, specyficznych trudności (np. nadpobudliwość). Nagradzać należy przede wszystkim wysiłek włożony w wykonanie zadania – nawet, jeżeli sam efekt nie jest jeszcze całkowicie zadowalający. Nagrody powinny być stosowane (w miarę możliwości) niezwłocznie po wystąpieniu zachowania pożądanego, przy czym należy w nagradzaniu zachować umiar – tak, by nagroda nie spowszedniała; należy dążyć do wystąpienia sytuacji, w której dziecko zacznie postrzegać sam fakt pożądanego zachowania jako nagrodę samą w sobie (innymi słowy: kiedy będzie się starało „być dobrym dla samego dobra”, nie zaś wyłącznie dla nagrody).

Nagroda może przyjąć (w szczególności) następujące formy:

- pochwała indywidualna;
- pochwała wobec grupy;
- pochwała przed rodzicami;
- eksponowanie mocnych stron dziecka;
- przydzielenie zadania do wykonania;
- wyznaczenie dziecka na pomocnika przy realizacji określonego zadania;
- zastąpienie nauczyciela w prowadzeniu zabawy;
- możliwość wyboru przez nagrodzone dziecko ulubionej formy działalności, wyznaczanie dziecka do prowadzenia ulubionej zabawy;

- wyróżnienie poprzez dostęp do szczególnie atrakcyjnej zabawki;
- wszelkie formy uatrakcyjnienia dnia (wprowadzenie nowej zabawy, bajka);
- drobne nagrody rzeczowe, np. odznaka.

4. Środki zaradcze wykorzystywane w przypadku niestosowania się do przyjętych norm współżycia społecznego

Nieprzestrzeganie ustalonych norm i zasad współżycia społecznego, zaś w szczególności stwarzanie sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu (własnemu i innych), zachowania agresywne, niszczenie wytworów pracy innych oraz ich własności, a także celowe niewywiązywanie się z podjętych obowiązków może (i powinno) skutkować podjęciem środków zaradczych, stanowiących konsekwencję takiego postępowania, przy czym konsekwencja ta – proporcjonalna do materii naruszenia – powinna być stosowana (w miarę możliwości) niezwłocznie po wystąpieniu zachowania niepożądanego. Tu także – podobnie, jak w przypadku nagradzania – należy zachować umiar i zdrowy rozsądek, przejawiający się w przykładaniu możliwie zindywidualizowanej miary podczas oceniania postępowania – tak, by móc rozróżnić zachowania trudne zależne od dziecka od takich, na które ma ono – na skutek działania różnych czynników – wpływ ograniczony lub też w ogóle takiego wpływu nie posiada (np. zaburzenia rozwojowe). Tutaj także należy dążyć do wystąpienia sytuacji, w której dziecko zacznie postrzegać sam fakt zachowania niewłaściwego jako przykrą konsekwencję samą w sobie (innymi słowy: kiedy będzie się starało „być dobrym dla samego dobra”, nie zaś wyłącznie dla uniknięcia niechcianych konsekwencji). Niezwykle ważne jest też wypracowanie u dzieci świadomości, iż wyrażana przez nauczyciela ewentualna dezaprobatą dotyczy wyłącznie pewnej kategorii zachowań, nie zaś samego dziecka.

Konsekwencje niestosowania się do przyjętych norm współżycia społecznego mogą przyjąć (w szczególności) następujące formy:

- gest zaprzeczenia – niekiedy połączony z mimicznym wyrazem dezaprobaty względem zachowania (nigdy względem dziecka);
- upomnienie słowne;
- wyrażenie przez nauczyciela niezadowolenia i smutku z powodu naruszenia obowiązujących zasad;
- ukazanie możliwych następstw niewłaściwego postępowania – celem wzbudzenia autorefleksji i wdrożenia do (przyszłej) samokontroli;
- odwołanie się do konkretnego postanowienia kodeksu grupy;
- chwilowe odsunięcie od zabawy – z rzetelną i jasną, zrozumiałą dla dziecka informacją na temat powodu takiej decyzji;
- zaproponowanie zadania celem wyciszenia negatywnych emocji;
- zachęcenie do innej aktywności – np. muzycznej, plastycznej czy ruchowej – celem rozładowania niepożądanych emocji;
- konieczność naprawy wyrządzonej krzywdy – na miarę możliwości dziecka;
- konieczność przeproszenia osoby, względem której miało miejsce niewłaściwe zachowanie;
- czasowe odebranie przyznanego przywileju – z rzetelną i jasną, zrozumiałą dla dziecka informacją na temat powodu takiej decyzji;

- jeśli w konflikcie bierze udział więcej osób, proponuje się wspólne rozwiązanie problemu, zwieńczone zawarciem zgody i ponowieniem obietnicy przestrzegania obowiązujących zasad w przyszłości;
- poinformowanie rodziców dziecka o wystąpieniu zachowań niepożądanych (z zachowaniem niezbędnej dyskrecji) oraz o możliwych (podejrzewanych) przyczynach – celem wspólnego podjęcia działań prewencyjnych; z rozmowy takiej nauczyciel sporządza notatkę służbową.

5. Podsumowanie

Podsumowując powyższe należy stwierdzić, iż niniejszy dokument – choć stanowi próbę uporządkowania (na potrzeby bieżącej pracy wychowawczo-dydaktycznej) dość złożonej kwestii motywowania dzieci przedszkolnych do przestrzegania norm społecznych – nie rości sobie prawa do wyczerpania poruszanej tematyki. Tym samym – niosąc wszystkim zaangażowanym w (szeroko pojmowane) wychowanie najmłodszych pewnego rodzaju pomoc, polegającą na dostarczeniu gotowych propozycji rozwiązań wynikających z praktyki i teorii pedagogicznej – nie podaje sposobów „jedynie słusznych” i „zawsze skutecznych”, zaś zawarte w nim przemyślenia i praktyczne wskazówki mają charakter sugestii, nie powinny zatem (i nie mogą) ograniczać pedagogów i rodziców/prawnych opiekunów w poszukiwaniu coraz to doskonalszych, zindywidualizowanych, lepiej dostosowanych do bieżących potrzeb oddziaływań. Ponadto dokument ten może (i powinien) podlegać aktualizacji – w miarę dochodzenia do wiedzy o coraz doskonalszych drogach osiągnięcia założonych celów.

VIII. Ewaluacja

Sposoby ewaluacji

- Analiza ankiet dla rodziców
- Analiza ankiet dla nauczycieli
- Całoroczne sprawozdanie z ewaluacji

IX. Uwagi końcowe

1. Za realizację programu wychowawczego odpowiedzialne są wszystkie nauczycielki.
2. Program zostanie wykorzystany do tworzenia mikrosystemów wychowawczych dla poszczególnych grup.
3. Zadania realizowane będą wspólnie z rodzicami.
4. W ewaluacji uwzględnia się opinie wychowanków, rodziców, nauczycieli, pracowników przedszkola, przedstawicieli organów prowadzących oraz sugestie nadzoru pedagogicznego.

X. Załączniki

Załącznik nr 1

ANKIETA DLA NAUCZYCIELI

Dotycząca ewaluacji programu profilaktyczno – wychowawczego realizowanego w Przedszkolu Integracyjnym nr 1 w Łukowie.

Proszę o ocenę postępów dzieci w wybranych sferach po realizacji programu profilaktyczno – wychowawczego.

Proszę o zaznaczenie X w odpowiedniej rubryce.

	Duże	Małe	Brak
Dostrzeganie i rozumienie potrzeb innych, akceptacja ich odrębności			
Przestrzeganie zasad zgodnego współżycia w grupie rówieśniczej			
Kulturalne zwracanie się do innych osób, używanie zwrotów grzecznościowych			
Wyrażanie i kontrolowanie swoich emocji			
Znajomość swoich praw i obowiązków			
Doprowadzanie rozpoczętej pracy do końca			
Znajomość zasad zdrowego stylu życia, higieny osobistej			
Przestrzeganie reguł panujących w sali (kodeks przedszkolaka, dbanie o porządek w Sali, wypełnianie obowiązków dyżurnego)			
Znajomość zasad bezpieczeństwa w przedszkolu i poza nim			
Rozpoznawanie niebezpieczeństwa i sygnalizowanie osobie dorosłej			
Znajomość zagrożeń płynących ze świata ludzi, zwierząt i roślin			
Rozumienie potrzeby unikania sytuacji mających negatywny wpływ na stan jego zdrowia			
Umiejętność dbania o własne zdrowie (wie, że nie może samodzielnie zażywać lekarstw)			
Znajomość i podtrzymywanie tradycji rodzinnych i narodowych			
Świadomość przynależności narodowej (rozpoznawanie symboli narodowych)			
Rozumienie negatywnego wpływu wielogodzinnego oglądania telewizji oraz długiego korzystania z komputera			

Załącznik nr 2

ANKIETA DLA RODZICÓW

Drodzy Rodzice, pragniemy pozyskać informacje na temat Programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w naszym przedszkolu. Państwa odpowiedzi będą cenną wskazówką do dalszej pracy. Prosimy zakreślić właściwą odpowiedź:

1. Czy wie Pani/Pan, czego dotyczą treści Programu Wychowawczo- Profilaktycznego?

TAK

NIE

2. Czy program profilaktyczny przedszkola spełnia Państwa oczekiwania?

TAK

NIE

TRUDNO POWIEDZIEĆ

•Jeśli nie, to, dlaczego.....
.....
....
.....
....

3. Do kogo zwróciłibyście się Państwo w razie problemów z dzieckiem?

Nauczyciel;

Dyrektor;

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna;

•Inne jakie?.....
.....
....
.....
....

4. Czy zadania zawarte w Programie wychowawczo- profilaktycznym służą podniesieniu świadomości dzieci w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia?

TAK

NIE

W MAŁYM STOPNIU

•Jeśli nie, to dlaczego:.....
.....
....

5. Czy zdaniem Państwa przedszkole poprzez treści zawarte w programie wychowawczo - profilaktycznym kształtuje w dziecku:

• Zainteresowanie tradycjami i kulturą najbliższego środowiska

TAK

NIE

- Umiejętność odróżniania dobra od zła w wybranych sytuacjach
TAK NIE
- Wrażliwość na piękno otaczającej przyrody oraz postawy proekologicznej
TAK NIE
- Zdolność poznawania zasad i norm społecznie akceptowanych oraz wdrażanie do ich przestrzegania
TAK NIE
- Umiejętność komunikowania się
TAK NIE
- Umiejętność dostrzegania i szanowania potrzeb innych ludzi
TAK NIE
- Pozytywny obraz własnego „ja”
TAK NIE
- Poczucie bezpieczeństwa
TAK NIE
- Uczy rozpoznawania i unikania zagrożeń ze środowiska przyrodniczego oraz świata
TAK NIE
- Wpaja zasady higienicznego trybu życia i zdrowego odżywiania
TAK NIE
- Uczy reagowania na różne formy agresji i przemocy
TAK NIE

5. Jakie jeszcze inne zadania profilaktyczno- wychowawcze powinno realizować Państwo zdaniem przedszkole. Prosimy podać swoje propozycje.

.....
....
.....
....

6. Jakie formy powinna przyjmować współpraca między przedszkolem, a rodzicami w zakresie wychowania?

.....
....
.....
....

7. Jakie formy powinna przyjmować współpraca między przedszkolem, a rodzicami w zakresie profilaktyki?

.....
....
.....
....

8. Gdzie według Państwa dziecko jest narażone na najwięcej zagrożeń?

- na podwórku w pobliżu domu
- w przedszkolu
- na wycieczkach, spacerach
- podczas kontaktów ze starszymi kolegami
- inne, jakie?.....

.....
....
.....
....

9. Jakie zagadnienia Państwa zdaniem przedszkole powinno wprowadzić do swojego programu profilaktyczno- wychowawczego na przyszłość?

Uwagi:.....
.....
.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

